

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	27489 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.12.2021 р.

Справа № 1373/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 28 "Публічне управління та адміністрування" у складі:

Стойка Андрій Васильович – головуєчий,

Балан Олександр Сергійович,

Безугла Людмила Сергіївна,

Калашник Надія Сергіївна,

Касич Алла Олександрівна,

Крихтіна Юлія Олександрівна,

Руденко Ольга Мстиславівна,

Семенець-Орлова Інна Андріївна,

за участі запрошених осіб:

Божкова Вікторія Вікторівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	27489
Назва ОП	Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 5, Проти – 3

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ГЕР звертає увагу на формалізований підхід у співпраці з роботодавцями. В доданих до справи рецензіях жодної рекомендації не прописано, зазначені лише позитивні сторони ОПП. У звітах самооцінки та ЕГ прописуються рекомендації від стейкхолдерів, однак не від них отримані рецензії. В публічному доступі відсутня інформація про оновлення будь-якої ОПП за спеціальністю 281 за участю роботодавців.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

До ОПП було додано РН13 - "планувати розвиток об'єднаних територіальних громад для вирішення місцевих проблем, визначати стратегічні пріоритети, оперативні цілі та завдання, розробляти плани впровадження стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад, ідентифікувати та аналізувати різні групи зацікавлених сторін (стейкхолдерів), розробляти комунікативні стратегії залучення громади". Однак, це колаборація РНо6, РНо7, РНо8 зі Стандарту. ОПП 2021 року має СК11 – «здатність розробляти і впроваджувати інвестиційно-інноваційні проекти на різних рівнях публічного управління та адміністрування», що передбачено Стандартом для ОНП та СК12 – «здатність розробляти і впроваджувати стратегії розвитку об'єднаних територіальних громад» – колаборація СКО4, СКО7, СКО8 зі Стандарту. Також ЕГ наголошує, що термін «об'єднані територіальні громади» втратив чинність натомість почав використовуватися термін «територіальні громади» (розпорядження КМУ від 12 червня 2020 р. № 723-р. «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Сумської області»). Це, в свою чергу, ставить під сумнів питання актуальності наданих матеріалів здобувачам в освітніх компонентах, які направлені на регіональний контекст.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Оприлюднений навчальний план не виконується. Порівнюючи навчальне навантаження викладачів та НП 2021 року денної та заочної форм навчання, кількість годин відведених на лекції та практичні не співпадають. Вийняток становлять освітні компоненти, які викладаються іншими кафедрами (Іноземна мова за проф. спрямуванням, Інформаційні сервіси та технології в пуб. упр.) або, які будуть викладатися у III семестрі 2022-2023 н.р. (Право в ПУА, Маркетинговий менеджмент у пуб.упр.). За НП ОК 1.01 має 14 год лекцій / 14 год. практичних, однак згідно навчального навантаження викладача 8/8 год.; ОК 1.03 – НП 14/14 год, НН викладача 6/8 год; ОК 2.01 – НП 14/14 год, НН викладача 8/8; ОК 2.02 - НП 10/8год, НН викладача - 6/4 год.; ОК 2.03 - НП 14/14год, НН викладача - 6/8 год.; ОК 2.04 - НП 14/14год, НН викладача - 8/8 год.; ОК 2.07 - НП 24/24год, НН викладача - 12/12 год.; ОК 2.09 - НП 14/14год, НН викладача - 8/8 год.; ОК 2.10 - НП 10/8год, НН викладача - 6/4 год.; ОК 2.11 - НП 14/14год, НН викладача - 8/8 год.;). Така ж тенденція спостерігається і за заочною формою навчання, що є порушенням прав здобувачів та не надання освітніх послуг в повному обсязі, що в свою чергу призводить до недосягнення ПРН. Під час зустрічі з гарантом, було встановлено, що НПП має Робочий план, в якому прописано зменшена кількість аудиторного навантаження і відповідно збільшення самостійної роботи. Також гарант зазначає про витяг з наказу по Університету № 220 від 29.04.2021 року, в якому зазначено: п.2.6. Врахувати, що для академічних груп чисельністю від 5 до 9 осіб за рівнем бакалавра та магістра, навчальне навантаження на 2021-2022 навчальний рік планувати у обсязі 50% від аудиторних годин, визначених робочими навчальними планами, при збереженні загального обсягу дисципліни у кредитах ЄКТС. В НП 2021 року денної форми навчання допущені помилки при розрахунках: Цикл загальної підготовки – у I семестрі всього 4 години на тиждень, а не 6 як зазначено; Цикл професійної підготовки – Маркетинговий менеджмент у публічному управлінні викладається у III семестрі, однак розподіл годин зазначено у II семестрі, що призводить до зміни кількості годин всього у II та III семестрах. У НП передбачено по 2 години на тиждень за однією ОК. Однак розклад здобувачів свідчить, що на тиждень однієї дисципліни може бути від 4 до 8 годин, або не бути зовсім. Спираючись на НП, I семестр повинен закінчуватися 07.01.2022 року. Однак згідно розкладу (<https://sspu.edu.ua/schedule/>) студенти групи 553 (магістри 2021 року набору) навчаються до 18.12.2021, що суперечить НП. Екзаменти за двома ОК, які передбачено у I семестрі заплановані на 10.01 та 14.01.2022 року. В РП ОК «Публічне управління соціально-економічним розвитком» вказано, що вона відноситься до циклу професійної підготовки, однак згідно ОПП 2021 року вона відноситься до циклу загальної підготовки. В РП "Управління інноваційно-інвестиційними процесами" вказано, що ця дисципліна відноситься до вибіркового блоку, що суперечить ОПП 2021 року.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Погоджуємося з думкою ЕГ, що зміст ОК більше направлений у сферу економіки, про що свідчить детальний опис ЕГ по ОК.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Роблячи висновок з навчального навантаження викладачів та розкладу групи 553 (магістри, вступ 2021 року) на I та у II семестри здобувачі обрали лише дисципліни закріплені за кафедрою бізнес-економіки та адміністрування, а саме: на I семестр обрали: "Стратегія і практика ділових переговорів" - 5 кредитів (хоча у загальному каталозі зазначено 3 кредити) та Проектне управління - 5 кредитів. На II семестр здобувачі обрали: "Міжнародні інститути та стратегії розвитку" - 5 кредитів, "Smart-спеціалізація регіонів та територій" - 5 кредитів. Як зазначає ЕГ "в Каталозі дисциплін вільного вибору (<https://bit.ly/3lhjqRJ>) хоч і передбачено 15 вибіркового дисциплін для здобувачів ОПП, проте цей набір сформований так, що у другому семестрі першого року навчання можна вибрати тільки 2 дисципліни з 2 можливих, а саме "Міжнародні інститути та стратегії розвитку" і "SMART-спеціалізація регіонів і територій", що не передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» на вибір пропонуються 15 дисциплін: 6 - у першому семестрі, 2 - у другому, 7 - у третьому. Здобувачі можуть вільно обирати 2 дисципліни в першому семестрі, дві - в другому і одну - в третьому. Таким чином, у здобувачів фактично немає вибору щодо дисциплін для вивчення у другому семестрі (тільки 2 з 2) - і саме ці дисципліни були названі здобувачем на зустрічі з ЕГ. Здобувачі ознайомлюються з описами дисциплін, кафедра за необхідності дає свої рекомендації, а потім вони консенсусом обирають ті дисципліни, які будуть вивчати разом. Це пов'язано з малочисельністю груп. Випадків обрання дисциплін з іншої спеціальності здобувачами ОП «Публічне управління та адміністрування» не було. ГЕР зауважує, що для здобувачів обмежується вибір дисципліни так як у I і II семестрах передбачено по 10 кредитів,. В каталозі представлено дисципліни вільного вибору лише на 3 та на 5 кредитів, що унеможливує вибір здобувачів 3-х кредитних дисциплін. Така ж ситуація у III семестрі, здобувачів можуть обрати лише з 3-х кредитних дисциплін.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

За відсутності прикладу звіту/ів з практичної підготовки здобувачів ГЕР не може сформулювати висновок.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Дванадцять ОК загальної та професійної підготовки розраховані по 3 кредита, окрім ОК Публічна служба та Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та національна безпека. В той час, коли дисципліни вибіркового характеру у I та II семестрах передбачають по 5 кредитів.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Програма вступного фахового випробування 2020 року (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/281_publichne_upravlinnya_ta_administruvannya_b9a18.pdf) та 2021 року (https://sspu.edu.ua/images/2021/vstup/6/281_publichne_upravlnnya_ta_adm.pdf) ідентичні, відкореговано лише літературу. Структура програми включає в себе такі дисципліни: Державне та регіональне управління та Менеджмент, в якій представлено зміст в розрізі лише дисципліни "Державне та регіональне управління". Про це наголошувалось при акредитації 2020 року – програма не змінена.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЕГ зауважує, що «студенту другого курсу О. Носаченку на першому курсі навчання було зараховано проходження вебінару "Елементи комунікативного менеджменту. Як сформувані топ-навички ефективного спілкування" в ОК "Електронне урядування". Проте, зарахування курсу з такою назвою за цією ОК викликає сумнів, оскільки освітній компонент не містить відповідного змістовного наповнення щодо комунікативного менеджменту. Крім того, на момент отримання результатів неформальної освіти, ОК "Електронне урядування" відносилась до вибіркового дисциплін (за ОПП 2020)».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

ЕГ встановила невідповідність між ОПП та деякими РП щодо забезпечення програмних результатів навчання (ПРН). Для ОК 2.03 “Аналітика публічної політики” не задіяні ПРН04 та ПРН05, хоча в цьому освітньому компоненті прописано набуття спеціальної фахової компетенції СКО3, яка згідно “Матриці відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей” забезпечує досягнення ПРН04 і ПРН05.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

На протязі 3-х років в ОПП змінюються та/або корегуються назви ОК, однак зміст залишається не змінним: в ОПП 2020 року «Аналітика в публічному управлінні» в ОПП 2021 року «Аналітика публічної політики – зміст залишився не змінним; в ОПП 2020 року «Стратегічне планування розвитку ОТГ» в ОПП 2021 року «Стратегічне управління розвитку ОТГ» – зміст ідентичний; в ОПП 2020 року «Інвестиційно-інноваційна політика» в ОПП 2021 року «Управління інноваційно-інвестиційними процесами» - доповнено однією новою темою. ОК Електронне урядування та ОК Інформаційні сервіси та технології в публічному управлінні мають 19 спільних літературних джерел. Також ЕГ наголошує, що термін “об’єднані територіальні громади” втратив чинність натомість почав використовуватися термін “територіальні громади” (розпорядження КМУ від 12 червня 2020 р. № 723-р. “Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Сумської області”). Це, в свою чергу, ставить під сумнів питання актуальності наданих матеріалів здобувачам в освітніх компонентах, які направлені на регіональний контекст. ОП 2018 року отримала умовну акредитацію у 2019 році, де Рішенням про акредитацію ОП Нацагентством було визначено, що дисципліна "Правові основи публічної влади та управління" не відповідає магістерському рівню. У 2020 році назву зазначеної ОК замінено на «Інституційні основи публічного управління» не змінюючи змісту. В 2020 році ОПП знову отримала умовну акредитацію. В ОПП 2021 року ввели ОК «Право в ПУА» у III семестрі, що передбачає знову основні поняття, сутність права. Це не відповідає магістерському рівні. ГЕР погоджується з висновками ЕГ, щодо дублювання змістовного наповнення освітніх компонент.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Потребує роз'яснення питання екзаменаційної сесії за денною та заочною формами навчання. У III семестрі для заочної форми навчання передбачено 2-ві екзаменаційні сесії, а для денної форми – жодної. НП за денною формою навчання унеможлиблює захист звітів виробничої практики здобувачів денної форми навчання. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам Стандарту, однак у програмі комплексного кваліфікаційного екзамену вірно вказувати "Комплексний кваліфікаційний екзамен за спеціальністю", а не "Комплексний кваліфікаційний екзамен за фахом"; підготовка здобувачів не за фахом, а за спеціальністю. Також у Програмі зазначено напрям підготовки, що є не вірним. Вірно вказувати за спеціальністю. Не вірно «...присвоюється кваліфікація «магістр з публічного управління» за напрямом підготовки 281» або «...присвоєння їм освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»...» Вірно: «присвоюється кваліфікація «магістр публічного управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». В науково-методичних рекомендаціях до виконання та захисту кваліфікаційної роботи не вірно вказано рівень Національної рамки кваліфікації – восьмий, вірно – сьомий.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Згідно Google Академії Божкова В.В.- гарант, працює в Сумському державному університеті https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=nh9_jQYAAAAJ В багатьох публікаціях 2020-2021 роках Божкова В.В. зазначає, що вона працює в Національному науково-дослідницькому центрі моніторингу озоносфери БДУ, Мінськ, Білорусь (<https://priroda.belnauka.by/jour/article/view/65>, <https://priroda.belnauka.by/jour/article/view/79>, <https://priroda.belnauka.by/jour/article/view/42>, <https://priroda.belnauka.by/jour/article/view/68>, <https://priroda.belnauka.by/jour/article/view/27>). Однак є і публікації, в яких зазначено, що Божкова В.В. професор кафедри кафедри СумДПУ імені А. С. Макаренка (http://www.agrosvit.info/pdf/3_2021/4.pdf - за 2021 рік, http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2019/21.pdf - 2019 рік) На сторінці кафедри, зазначено, що Божкова В.В. з 2017 року по теперішній час є професором кафедри СумДПУ ім. Макаренко А.С., однак згідно з публікацій в 2018 році вона працювала в Сумському державному університеті. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/69569/1/Illiasenko_risk_ventur.pdf Згідно навчального навантаження Мартиненко В.О., працює на 0,5 ставки і викладає 6 обов'язкових дисциплін з 14 для магістрів 2021 року набору та 1 вибірково дисципліну для магістрів 2020 року набору. Також, згідно публічної та відкритої інформації Мартиненко В.О. працює в СНАУ, про що свідчать наступні посилання: <https://ur.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/CV-Martynenko.pdf>, <https://ur.snau.edu.ua/?p=3680>, http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/8992/1/%d0%9c%d0%b0%d1%80%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be_%d0%a2%d0%b5%d0%b7%d0%b0%201..pdf, https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=RaZDLRsAAAAJ Саламатов В.О. та Есманов О.М. працюють на 0,25 ставки, викладають по 1 дисципліні. Кудріна О.Ю., Омельяненко В.А., Пшенична Л.В. працюють на 0,5 ставки.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЕГ зазначає про достатній рівень розвитку інфраструктури ЗВО, що задіяна при реалізації ОПП, однак стверджує про застарілі спеціалізовані періодичні видання.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Враховуючи те, що ОПП подається на акредитацію в третій раз і ЕГ знову ставить питання про умовну акредитацію, то виникають сумніви щодо належного розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. ЗВО не дотримується встановленої процедури, щодо вчасного оприлюднення Проекту ОПП з метою обговорення, про що свідчить дата створення документа (Проекту) - 01.06.2021 р. при затвердженні ОПП від 19 березня 2021 р.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Згідно звіту ЕГ " на фокус-групі з Ради роботодавців до зустрічей доєднався лише Есманов О.М.", який працює на кафедрі та викладає за ОПП.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

На протязі 3-х років в ОПП змінюються та/або корегуються назви ОК, однак зміст залишається не змінним, детально прописано в Критерії 4. В 2019, 2020 роках ОПП отримала умовні акредитації. Якщо взяти в динаміці ОК 2019 року "Правові основи публічної влади та управління" не відповідає магістерському рівню - рішення НА. У 2020 році назву зазначеної ОК замінено на «Інституційні основи публічного управління» не змінюючи змісту. В ОПП 2021 року ввели ОК «Право в ПУА» у III семестрі, що передбачає знову основні поняття, сутність права, що не відповідає магістерському рівню. Програма вступного фахового випробування 2020 року (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/281_publichne_upravlinnya_ta_administruvannya_b9a18.pdf) та 2021 року (https://sspu.edu.ua/images/2021/vstup/6/281_publichne_upravlinnya_ta_adm.pdf) ідентичні, відкореговано лише літературу. Структура програми включає в себе такі дисципліни: Державне та регіональне управління та Менеджмент, в якій представлено зміст в розрізі лише дисципліни "Державне та регіональне управління". Про це наголошувалось при акредитації 2020 року – програма не змінена. ГЕР звертає увагу що у проєкті ОПП у розділі 3.1 подано структурно-логічну схему ОПП 2020 року, навіть не змінено ОК (Економічна політика, Маркетинг територій, Інституційні основи публічного управління, Інвестиційно-інноваційна політика, Державне та регіональне управління в зарубіжних країнах). (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/project_opp/proekt_opp_281_ctandart_pua_2021_aeb3c.pdf) У звіті самооцінки (таблиця 2) вказано, що Кудріна О.Ю. однак за наданими документами завідувач кафедри Божкова В.В. В розділі ДОКУМЕНТАЦІЯ КАФЕДРИ є підрозділ ОПП, в якому не представлено НП 2021 року за денною формою навчання, продубльовано НП за заочною формою навчання https://fizmat.sspu.edu.ua/images/kaf_economiki/September_2021/planFR12_84297.pdf На сторінці кафедри в розділі ДОКУМЕНТАЦІЯ КАФЕДРИ/ІНФОРМАЦІЙНІ ПАКЕТИ ОПП - розміщено не актуальну інформацію https://fizmat.sspu.edu.ua/images/kaf_economiki/Documentacia/Robochi_programy/Publichne_upravlinnya/informaciyni_y_paket_opp_281_publichne_upravlinnya_ta_administruvannya_c9222.pdf На сторінці кафедри в розділі ДОКУМЕНТАЦІЯ КАФЕДРИ/ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ оприлюднено робочу програму виробничої практики 2020 року, хоча у звіті самооцінки надано вже за 2021 рік. https://fizmat.sspu.edu.ua/images/kaf_economiki/Documentacia/Robochi_programy/Publichne_upravlinnya/zamena/rp_v_irobnichna_praktika_ekspertno-analichna_8a98a.pdf На сторінці кафедри в розділі ДОКУМЕНТАЦІЯ КАФЕДРИ/Презентації дисциплін за вибором - відображено застарілу інформацію, яка на теперішній час є не актуальною, вона відносилась до ОПП 2020 року. <https://fizmat.sspu.edu.ua/dokumenty-kaf-beta> ГЕР погоджується з висновками ЕГ, щодо дублювання змістовного наповнення освітніх компонент.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Не всі зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій беруться до уваги під час перегляду освітньої програми, а саме: - не набуло поширення серед здобувачів можливості вибірковості дисциплін; - не удосконалено програму фахового вступного випробування; - не підвищено міжнародну мобільність здобувачів, які навчаються на ОПП; - не залучено практиків-професіоналів, експертів галузі та представників роботодавців до освітнього процесу, які працюють в умовах сьогодення; - не посилено роботу НПП кафедри згідно Ліцензійних умов; - не розроблено та не затверджено положення про вирішення конфліктних ситуацій щодо розгляду повідомлень про сексуальні домагання, дискримінацію та корупцію; - не виконано рекомендацій щодо оприлюднення на сторінці кафедри точної, достовірної та своєчасної інформації.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Відсутній розвиток ОПП, лише змінюються, комбінуються назви ОК.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт ОПП дійсно оприлюднений на офіційному веб-сайті ЗВО, однак дата створення документу датується 01.06.2021 року, що суперечить вимогам, так як ОПП була затверджена кафедрою (протокол №8 від 19 березня 2021 р.). ЕГ стверджує про відсутність протоколу про проведення відповідного публічного обговорення ОПП. ЕГ наголошує «проєкт ОПП містить майже всі «оновлені» ОК, «нові» програмні результати та «нові» компетентності, які 19 березня 2021 року на засіданні Кафедри тільки було запропоновано і вирішено внести як зміни в ході обговорення. В протоколі Кафедри не вказано хто запропонував яку зміну, на якому етапі така пропозиція була висловлена і як було ухвалене рішення. Також ЕГ зазначає, що у «проєкті ОПП відсутня кількість кредитів та форма підсумкового контролю для таких ОК, як «Міжнародне публічне управління та безпека», «Право в ПУА» та «Публічна служба», однак загальний обсяг кредитів для обов'язкових компонентів вже був прорахований і в подальшому не змінювався (46 кредитів).

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Завдання вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендовано: - переглянути доцільність додавання РН13 до ОПП; - надавати рецензії роботодавців із зазначенням рекомендацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендовано: - переглянути змістовне наповнення освітніх компонент з метою їх наближення до сфери публічного управління та адміністрування; - збільшити кількість дисциплін вільного вибору здобувачів у другому семестрі;

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендовано: - залучати здобувачів до навчання в межах неформальної та/або інформальної освіти; - привести у відповідність до Правил прийому назву програми фахового іспиту; оновити змістовне наповнення програми фахового іспиту, додавши теми в модуль з менеджменту або видаливши цей модуль зі структури змістовних компонент та оновити перелік рекомендованої літератури

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендовано: - активно залучати та мотивувати здобувачів до участі у міжнародних конференціях; - активізувати роботу щодо залучення здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності - оновити зміст робочих програм

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендовано: - оновити програму комплексного кваліфікаційного екзамену за спеціальністю враховуючи Стандарт; - розробити силабуси з метою посилення зручності доведення інформації до здобувачів; - уніфікувати НП за денною та заочною формами навчання.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендовано: - посилити кадровий склад кафедри фахівцями з публічного управління та адміністрування.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендовано: - розробити та впровадити у діяльність Положення щодо вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО; - забезпечити динамічне оновлення профільних періодичних видань.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендовано: - звертати увагу на недоліки попередніх акредитацій та ліквідувати їх до наступної акредитації; - дотримуватися визначених процедур щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендовано: - документувати будь-які, особливо обов'язкові заходи, що вживаються з метою покращення ОПП; - оприлюднювати ОПП для обговорення згідно встановлених вимог.

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СТОЙКА АНДРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ